

kwiteit op hoogte
la qualité en hauteur

hoogwerkers
nacelles
élévatrices

montageliften
nacelles

www.alplift.be

STEPP

MAGAZINE VOOR
DE PRODUCERENDE,
ONTWERPENDE,
EN TECHNISCHE KRACHTEN
VAN DE BREDE
CULTURELE SECTOR

#08

juni 2013 | 12 €
jaargang 2

VEILIGHEID

WSD2013 | WELCOME TO THE JUNGLE

STEPP #08

JUNI 2013

Op welke manier kan je dit doen zonder de motivatie te verliezen? Hoe dikwijls moet dit gebeuren?

Vissen met het personeel

Tim Zeegers: Via trainingssessies, met het uitgeschreven evacuatieprotocol (EP) als leidraad, zijn we deze groepen personeel driemaandelijks beginnen samenbrengen. Het EP wordt overlopen, besproken en ingeoefend. Het protocol wordt geschreven op maat van de persoon die het moet uitvoeren (een suppoost moet andere acties ondernemen dan een technicus, portier of stafid) en op maat van het gebouw.

Omdat deze training een vast onderdeel van het veiligheidsbeleid van het Toneelhuis moest worden, hadden we ook een goede naam nodig. Eentje die de lading dekte en toch goed bekte: de **Veiligheids Interventie Sessie**, of kortweg **VIS**, was geboren.

Volgende stap: de vijver

De portiers, technici en suppoosten mogen dan wel elk hun eigen taken hebben in de evacuatie, toch moet er met elkaar precies gecommuniceerd worden. Zo zijn we gekomen tot de VIJVER-sessies die we vanaf volgend seizoen zullen introduceren. Hier gaan we de suppoosten, technici en portiers samenbrengen om het protocol in gemixte orde in te oefenen.

Werk aan de winkel

De voorlaatste stap in het proces is de uitbreiding van de VIS naar andere gebruiksmodes van het gebouw. Bijvoorbeeld de evacuatie doorheen de dag zonder publiek of de evacuatie met publiek in de kleine zaal, of tijdens een repetitie van een extern gezelschap.

De laatste stap is de eigenlijke evacuatieoefening. Wij zijn van mening dat je eerst voldoende moet trainen alvorens je een echte evacuatie-oefening kan doen. Een slecht voorbereide oefening kan volgens ons meer kwaad doen dan goed. Het kan verwarring zaaien en slechte gewoontes installeren.

Besluit: *eerst voldoende VISsen in het water, de rest komt later.*

Tim.Zeegers@toneelhuis.be

Technisch coördinator Bourlaschouwburg

WELCOME TO THE JUNGLE

Jesse Vanhoeck

Een gesprek met choreograaf Andros Zins-Browne

Droogte en overstromingen, koude- en hittegolven, bosbranden en orkanen, het klimaat toont zijn grillen. Klimaatdeskundigen duiden het steeds humeuriger en extremer weer aan met de term *global weirding*. Choreograaf Andros Zins-Browne en scenograaf Erki De Vries zetten dit fenomeen om in een jungle van spiegelande folie. In de performance installatie *Welcome to the Jungle* dwaalt het publiek door een diffuse, onvatbare ruimte waarin klank, licht, beweging, geluid, en geur een eigen leven leiden.

Al tijdens zijn studie aan P.A.R.T.S wist Andros Zins-Browne dat objecten en omgeving een belangrijke plaats in zijn werk zouden innemen. Voor *'The Host'* maakte hij samen met scenograaf Stefan Demming een opblaasbaar decor. De drie dansers - verkled als cowboys - moesten de steeds op en neer gaande vloer trotseren. Niet zij, maar het decor bepaalde de choreografie.

Hierna wilde hij nog een stapje verder gaan. Andros Zins-Browne: "Na *'The Host'* had ik nog steeds het gevoel dat er een onontgonnen gebied lag. In hedendaagse dans zijn we erg gewoon geraakt aan de neutrale, lege ruimte. Het idee is dat de ruimte verdwijnt zodat de performers meer op de voorgrond komen. De ideologie die daarachter schuilt, vind ik erg verwant aan de ideologie die de mens er op nahoudt ten opzichte van zijn omgeving, namelijk dat die er enkel is om ons te dienen.

In *'The Host'* probeer ik dit mechanisme om te draaien. De omgeving heeft de overmacht. Maar de beleving hiervan is voor het publiek enkel visueel. In *'Welcome to the Jungle'* wil ik het publiek dit ook laten ervaren via immersie in een wereld die zich niet plooit naar de normale wetten van de natuur. Ze komen in een omgeving die niet voor hen bedoeld lijkt, die ze niet kunnen veroveren en die hopelijk een verwarrend en desoriënterend effect op hen heeft. De uitdaging was om een natuurlijke omgeving te ontwerpen, niet in de romantische zin van het woord, maar een gemene en wrede natuur.

Het is erg gerelateerd aan wat er vandaag gebeurt. Het grillig weer en de hevige stormen die ons teisteren, zijn erg beangstigend, maar inspireren me ook."

Een andere inspiratiebron, of *weird second interest*, zoals hij het zelf noemt, zijn speelplaatsen. "Er is iets in de structuur van een speelplaats dat mij niet aanstaat. Het zijn ongeïnspireerde omgevingen die weinig interactie met kinderen aangaan. Een goed voorbeeld hiervan is de klimpiramide. Al wat een kind kan doen, is naar boven klimmen en neerkijken op de anderen. Of de andere kinderen kunnen opkijken en denken: die was er sneller dan wij.

De speelplaatsen zijn zo gebouwd dat ouders en leerkrachten hen de hele tijd in de gaten kunnen houden. Ze dagen niet uit, er zijn geen verstopplaatsen of hoekjes waar kinderen zich kunnen afzonderen, terwijl dat voor mij een belangrijk onderdeel is van het kind zijn: een eigen plek hebben. Maar het feit dat volwassenen niet graag het overzicht verliezen, wordt gereflecteerd in de architectuur. Het is de hiërarchische structuur van de piramide, en bij uitbreiding van de speelplaats, waar ik me tegen wil afzetten."

Deze twee elementen komen samen in *'Welcome to the Jungle'*: een speelplaats waar het lijkt of de ruimte reageert op je aanwezigheid, waar je denkt alles te zien, maar waar je niets echt kan vertrouwen en die alle zintuigen aanspreekt.

Andros Zins-Browne © WP zimmer ↑

Een zintuiglijk parcours

Met dit concept stapte Zins-Browne naar scenograaf Erki De Vries: “Erki heeft een sterke reputatie wat het creëren van eigenzinnige ruimtes betreft. Zijn werk zweeft ergens tussen architectuur en kunst. Ik was erg gefascineerd door ‘Deflektor’, een samenwerking met de kunstenaar Tim Vets, in de grond een erg simpel ontwerp met toch een groot effect. Met slechts drie elementen, twee draaiende witte muren en een lichtbron creëert hij een enorm verwarrend spel van licht en beweging. Dat was de richting die ik ook uitwilde.”

Het uiteindelijke resultaat is een vervreemdend spiegelpaleis. Het publiek mag druppelsgewijs de installatie betreden en eenmaal binnen kies je zelf hoe lang je blijft. Een kind in een regenjas wijst de weg, stelt vragen over het weer en gaat er dan vandoor. Eerst is er een lange donkere gang bekleed met spiegelfolie die bij frontaal licht spiegelt, maar verlicht langs achter doorschijnend wordt. De folie zit niet strak gespannen. Hij hangt losjes naar beneden wat het zicht vertroebelt en een meer organische indruk geeft. Achter de folie hangt een *subwoofer* die lage, bijna onhoorbare tonen produceert zodat

de folie trilt.

De gang geeft uit op een meer open ruimte waar spelende kinderen zingen en lopen. De ruimte wordt door meer spiegelfolie opgedeeld in kleinere doorgangen tot een soort van open labyrint. De verschillende passages in het labyrint hebben elk hun eigenheid. Op drie plaatsen valt heel lichte regen als mist naar beneden.

Op andere plekken zijn de spiegels over een frame gehangen en opgeblazen. Binnenin zit een luidspreker, waardoor het geluid inherent wordt gemaakt aan de structuur. De frames zijn opgehangen aan motoren en draaien verschillende kanten op. Soms nauwelijks waarneembaar, soms snel. Daarnaast zijn er ook frames die op en neer gaan, telkens met een andere snelheid.

Sommige folies zijn verbonden met *buttkickers*, een soort lage frequentiedriver die wel eens gebruikt wordt door drummers. Zij gebruiken die om hun afluistering op het podium te ondersteunen door deze driver onder hun kruk te bevestigen. Deze apparaten laten de spiegelfolie licht vibreren.

Ventilatoren zorgen voor een zachte bries doorheen de ruimte. Andros Zins-Browne: “Het materiaal, de spiegelfolie, had ik vrij snel voor ogen. Toen ik ging doordenken op die klimpiramide, opgebouwd uit netten, stelde ik me voor dat de vierkanten in die netten spiegels zouden worden. Een spiegelende piramide, maar dan in plaats van een horizontaal bouwwerk, met een verticale structuur. Het spiegelen heeft te maken met een bepaald ethos: beschouwen wij deze omgeving als iets dat er is voor ons of als een organische structuur? En wat is het onderscheid tussen mij en mijn omgeving? Wie spiegelt zich aan wie? Langzamerhand begon echter duidelijk te worden dat spiegels alleen niet voldoende waren, er was ook nood aan iets transparant. Dat suggereert de vervloeiing tussen lichaam en omgeving. Door de folie langs verschillende kanten te belichten, krijg je dit dubbele effect.”

Verdrukking is wellicht
een betere omschrijving.
Je voelt je verdrukt als mens
nu je niet langer invloed
hebt op de omgeving.

Het is een benepenheid zonder dat het claustrofobisch wordt. Verdrukking is wellicht een betere omschrijving. Je voelt je verdrukt als mens nu je niet langer invloed hebt op de omgeving. Maar op mijn vraag of hij de mens wil waarschuwen voor diens negatieve impact op het milieu, antwoordt hij eerder ontkennend: “Ik ben het met je eens dat het geheel iets dystopisch heeft, maar het is niet de bedoeling een waarschuwing uit te zenden. Dat zie ik niet als mijn taak. Bovendien is het medium niet sterk genoeg om een reële impact te hebben op een grote groep mensen. Mijn interesse lag meer bij de vraag: als onze omgeving inderdaad steeds vreemder wordt, wat is dat dan? En hoe kunnen we dat ervaren? Wat ervaren we als we in een ruimte zijn waar er wind blaast, de muren en vloeren trillen, en waar kinderen rond je heen lopen als een zwerm psychopaten zonder dat je daar vat op hebt? Dat wilde ik onderzoeken.”

Performance – installatie of installatie - performance

De samenwerking tussen Andros Zins-Browne en Erki De Vries, was er één tussen twee artistieke koppigaards. Maar dat maakte het enkel interessanter. Zins-Browne wilde geen klassieke samenwerking waarbij de choreograaf zijn idee uitlegt en de scenograaf louter de uitwerking verzorgt. Er moest per opbod onderhandeld worden. “‘Welcome to the Jungle’ was een samenwerking in de brede zin van het woord.

Het concept en de materiaalkeuze had ik al uitgedacht, maar het hoe en wat hebben we samen uitgewerkt.

Ik denk dat ik Erki genoeg ruimte heb gelaten om zijn eigen artistieke stempel te drukken, zelfs wanneer ik het niet met hem eens was. Onenigheid tussen verschillende partijen is dan ook erg belangrijk en komt volgens mij te weinig voor. Wanneer je een ruimte wil creëren die tegenstrijdig, of toch op zijn minst divers, is, heb je nood aan uiteenlopende ideeën, komende van verschillende bronnen. En die mogen elkaar tegenspreken.”

Lac of Signs © Andros Zins-Browne ↑

Toch geeft hij ook toe dat het niet altijd vanzelfsprekend was om met deze verschillen om te gaan. Ook niet vanwege een verschillende werkwijze. “Als choreograaf werk ik vooral met trial and error. We proberen dingen uit, doen research en pas de twee laatste weken krijgt alles zijn definitieve vorm.

Erki daarentegen, had al een volledig plan voor de voorstelling na onze eerste of tweede ontmoeting. Dat was beangstigend omdat ik van niets al helemaal zeker was en mij gedwongen voelde al keuzes te maken. Het is natuurlijk flexibeler werken als je enige instrument je lichaam is. Alles wat je weggooit is niet echt verloren, de tijd die je erin steekt wordt omgebogen in iets anders. Met aangekochte

Spiegelstructuur Welcome to the Jungle © WPzimmer ↑

materialen heeft dit meteen een praktische en financiële impact: bestellingen die op tijd moeten gebeuren, winkels die sluiten, budgetten die al half opgebruikt zijn, het is een heel andere werkelijkheid.

Uiteindelijk was dat ook goed. Noch Erki, noch ik zat helemaal juist of fout en het was interessant om die spanning te hebben. Het uiteindelijke ontwerp blijft voor ongeveer de helft trouw aan het oorspronkelijke plan van Erki De Vries. De rest was onderhevig aan verandering en compromis.”

Zins-Brownes tevredenheid over de samenwerking wordt ook weerspiegeld in het resultaat, wat inderdaad een erg contrasterende ruimte is. Het is interessant hoe beiden, choreograaf en scenograaf, het concept vanuit hun eigen vakgebied benaderen. Toen de choreograaf bedacht dat hij iets rond de klimaatverandering wou doen, kwam daar onvermijdelijk de vraag: hoe dans je het weer?

Uiteindelijk kwam hij uit bij een scenografie die hij voor dit onderwerp passend vond. Aanvankelijk dacht hij aan een

lineaire structuur tot De Vries terecht opmerkte dat het publiek dan minder in de ruimte ondergedompeld wordt, maar eerder de uitgang gaat zoeken als was het een klassiek labrynt.

Idem dito voor een te kleine ruimte. In een eerste idee wou Zins-Browne de spiegels erg dicht bij elkaar zetten, maar het claustrofobische gevoel zou het publiek te snel de ruimte uitjagen. Het is een erg menselijke reactie om niet te lang in kleine ruimtes te blijven hangen. Zo werkten ze zich samen door de ruimte heen.

Maar ‘Welcome to the Jungle’ is niet enkel een installatie. Het is een installatie – performance, of performance – installatie, de woordvolgorde mag ik zelf kiezen, zo verzekert Andros Zins-Browne me. “Als ik terugkijk op het proces, had ik graag ook intensiever met de vormgever samengewerkt voor het *live* gedeelte. Dit was organisatorisch heel moeilijk, deels omdat ik met kinderen werkte. Kinderen zijn niet altijd beschikbaar. Ze moeten naar school, terwijl dansers een hele dag kunnen repeteren. Ook de installatie zelf bemoeilijkte het

proces. Het duurde letterlijk dagen om die op te bouwen en alles te installeren. Zo bleef er weinig tijd over om de twee, ruimte en beweging, op elkaar af te stellen. Pas na enkele voorstellingen voel ik hoe alles toch in de plooi valt.”

Doorheen het gesprek wordt duidelijk dat de praktische kant van werken met objecten en het creëren van een installatie geen evidentie is voor de choreograaf. Maar wat blijft, is de grote interesse in scenografie en zijn heldere visie op het belang van vormgeving in zijn werk. “Ik begon op jonge leeftijd met ballet, maar op een bepaald moment stopte ik met dansen. Het was pas met de ontdekking van performance art en via de beeldende kunst dat die interesse terugkwam. Daarom dat (kunst)objecten een grote rol spelen in mijn werk.”

**Het is mij een raadsel
waarom de beeldende kunst
en de live art nog zo
gescheiden naast elkaar leven,
terwijl de ene volgens mij
niet zonder de ander kan.**

“De dansschool P.A.R.T.S waar ik studeerde heeft verschillende studio's waar je ook 's avonds of in het weekend kan repeteren. Maar er was geen budget en geen opslagplaats, dus werken met objecten of een uitgebreide scenografie was uitgesloten. Toen ik afstudeerde kon ik niet wachten om met heel diverse materialen aan de slag te gaan.”

“Ik ga vaak naar musea en tentoonstellingen en uiteraard ook naar performances. Het is mij een raadsel waarom de beeldende kunst en de live art nog zo gescheiden naast elkaar leven, terwijl de ene volgens mij niet zonder de ander kan. Voor mij is de inzet het domein te bewandelen waar de twee elkaar tegenkomen.”

De zoektocht van Andros Zins-Browne gaat door met ‘Lac of Signs’, zijn nieuwe voorstelling. Hiervoor maakt hij een holografische installatie rond het thema beweging en betekenis, geïnspireerd op de dansklassieker ‘Het Zwanenmeer’. Hij experimenteerde al eerder met deze techniek in ‘Neverland’, waar hij niemand minder dan Michael Jackson, in het lichaam van impersonator Christophe Lesquesne, weer tot leven bracht.

Nu heeft hij de techniek verfijnd. Het is niet de bedoeling een mystieke ervaring op te roepen, maar op een eenvoudige en heldere manier een vrijstaand videobeeld te creëren. Vooral de laatste jaren is de ambigue relatie tussen mens en omgeving een belangrijke inspiratiebron geworden voor Zins-Browne. De digitale cultuur en haar effecten op het menselijk lichaam en gedrag zijn daar zeker een onderdeel van. En wellicht kent dit onderzoek nog wel verschillende uitschieters want als we het hebben over *global weirding* of digitale omgevingen, dan hebben we het over thema's die in de nabije toekomst enkel aan belang zullen winnen.

Andros Zins-Browne (1981) groeide op in New York en begon op zevenjarige leeftijd met ballet aan de befaamde Joffrey Ballet School. Hij volgt een opleiding kunstsemiotiek aan de Brown University en verhuist daarna naar Brussel om zijn studies verder te zetten aan P.A.R.T.S. Met zijn afstudeervoorstelling ‘Limewire’ zet hij zich op de kaart als jonge choreograaf en begint op regelmatige basis voorstellingen te maken. Naast eigen werk is hij te zien als danser in voorstellingen van onder andere Mette Ingvarsen, Jonathan Burrows en Tino Seghal. Als choreograaf laat hij zich inspireren door de beeldende kunst en zijn werk bevindt zich vaak op het kruispunt van conceptuele dans, performance en installatie.

Erki De Vries (1978) studeerde aan de Karel de Grote Hogeschool in Antwerpen, volgde een postgraduaat beeldende kunsten in Breda, en startte nadien aan het Hoger Instituut voor Schone Kunsten in Antwerpen. Hij is gefascineerd door gelaagde ruimtes en alles wat met waarnemen te maken heeft. Hij werkte eerder al samen met onder andere choreograaf Benjamin Vandewalle en de muzikant en beeldend kunstenaar Tim Vets.

Een preview van de holografische installatie ‘The Lac of Signs’ zal worden getoond tijdens de OpenHuis van WPzimmer op 16 juni.

‘Welcome to the Jungle’ speelt op 10, 11 & 12 oktober 2013 in Vooruit, Gent.

Jesse Vanhoeck is freelance dramaturg en redactrice.

